

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

06 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Movilă Corina, în numele inculpatului Solovei Victor , prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 22 ianuarie 2020, în cauza penală a lui

*Solovei Victor XXXXX, născut la XXXXX,
originar din XXXXX*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 21.06.2019– 25.10.2019;

Instanța de apel: 20.11.2019 – 22.01.2020;

Instanța de recurs: 16.03.2020 – 06.05.2020;

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni, din 25 octombrie 2019, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Solovei Victor a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de:

- art. 171 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis;

- art. 179 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 6 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Conform art. 84 Cod penal, s-a stabilit inculpatului prin cumul parțial al pedepselor aplicate, pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani 2 luni în penitenciar de tip semiînchis.

Conform art. 90 alin. (6) Cod penal, pedeapsa numită s-a suspendat pe un termen de 1 ani.

S-a încasat de la Solovei Victor cheltuielile efectuate pentru expertizele judiciare în mărime de 640 lei.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, în fapt, a constatat că, la 24 mai 2019 în jurul orei 02:00, fiind sub influența băuturilor alcoolice, fiind conștient de caracterul ilegal, încălcând relațiile sociale privind realizarea dreptului persoanei la inviolabilitate domiciliului, consemnat în art. 29 din Constituția R. Moldova, fără permisiunea stăpânei, prin forțarea ușii a deteriorat clenciul și a pătruns în gospodăria ce aparține lui XXXXX, situată în XXXXX, unde la cerințele stăpânei de a părăsi domiciliul nu reacționa, astfel aflându-se în domiciliu un timp îndelungat.

Tot el, la 21 mai 2019, aproximativ la orele 02-10, urmând scopul satisfacerii poftelor sexuale, a apucat-o de mâini și a trântit-o la podea pe XXXXX, s-a urcat peste ea și contrar voinței acesteia, profitând de imposibilitatea ei de a se apăra, a săvârșit un raport sexual în formă obișnuită. Ulterior reușindu-i să scape din mâinile agresorului, însă acesta a prins-o și a izbit-o într-un dulap, lovindu-se cu capul, aplicând forță fizică, a pus-o pe un pat și a continuat raportul sexual obișnuit, contrar voinței victimei. Astfel, părții vătămate XXXXX i-au fost cauzate, conform raportului de expertiză judiciară nr. 201917P0164 din 23.05.2019, „echimoza obrazului stâng, echimozele umărului și brațului drept, brațului stâng, glandei mamare dreapta, pieptului pe stânga, fesei stânga, ambelor coapse, excoriația coapsei dreapta – au fost cauzate prin acțiunea traumatică a unor corpuri contondente dure, posibil în timpul și circumstanțele indicate și se califică la vătămare corporală neînsemnată. Echimozele pe dreapta medială a ambelor coapse, excoriația pe dreapta anterioară a coapsei drepte puteau să se formeze în timpul unui raport sexual forțat sau a unei tentative de viol.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare, a fost atacată cu apel de către procuror și de avocatul Claudia Iațco în interesele părții vătămate, prin care au solicitat casarea sentinței Judecătoria Edineț, sediul Dondușeni.

3.1 Procurorul a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, inculpatul să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 179 alin. (1) din Codul penal și în baza art. 364¹ din Codul de procedură penală să i se stabilească o pedeapsă sub formă de 1 an închisoare în penitenciar de tip semiînchis. Totodată să fie recunoscut culpabil în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 171 alin. (1) din Codul penal și în baza art. 364¹ din Codul de procedură penală să i se stabilească o pedeapsă sub formă de 3 ani închisoare în penitenciar de tip semiînchis.

În conformitate cu prevederile art. 84 din Codul penal prin cumul parțial de pedepse de stabilit pedeapsa definitivă de 3 ani închisoare cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. În partea încasării cheltuielilor de judecată și a restituirii corpurilor delictive proprietarului sentința de lăsat fără modificări.

În motivarea cererii de apel procurorul a indicat, că nu este de acord cu sentința deoarece cu toate că instanța a constatat și circumstanțele agravante, nu a luat în

considerație caracteristica inculpatului, comportamentul său în cadrul ședințelor de judecată și la etapa de urmărire penală.

Consideră, că instanța de fond eronat a considerat că suspendarea condiționată a executării pedepsei pentru Solovei Victor este adecvată situației și că doar în așa fel legea penală își va atinge scopul.

A menționat, că potrivit art. 16 alin. (3) din Codul penal, infracțiunea comisă de Solovei Victor se consideră drept mai puțin gravă, făcând parte din infracțiunile privind viața sexuală, care prezintă un pericol social sporit în Republica Moldova, deoarece reprezintă încălcarea drepturilor și garanțiilor fundamentale prevăzute de Constituția Republicii Moldova. A invocat, că instanța de judecată nu a stabilit o pedeapsă proporțională infracțiunilor comise de către inculpatul.

Consideră, că instanța de judecată i-a aplicat o pedeapsă prea blândă inculpatului, neținând cont de gradul prejudiciabil al infracțiunilor incriminate, cât și de suferința fizică și psihică a părții vătămate, care este o persoană de vârstă înaintată și locuia de una singură.

3.2 La fel, legalitatea sentinței a fost contestată și de către avocatul Claudia Iațco în interesele părții vătămate, XXXXX, prin care a solicitat repunerea în termenul de atac cu întârziere de o zi din motive de sănătate și stabilirea pedepsei penale lui Solovei Victor în baza art. 171 alin. (1) Cod penal de 5 ani închisoare în penitenciar de tip semiînchis și în baza art. 179 alin. (2) Cod penal - 3 ani închisoare în penitenciar de tip semiînchis, iar în temeiul art. 84 alin. (1) Cod penal de a-i stabili inculpatului pedeapsa definitivă pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate 2 ani și 6 luni închisoare. Încasarea din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate, XXXXX, a sumei prejudiciului material în valoare de 2200 lei și prejudiciul moral în sumă de 50,000 lei.

Consideră pedeapsa stabilită blândă și totodată invocă, că acțiunile infracționale comise de inculpat prin art. 179 alin. (1) Cod penal urmau să fie calificate prin prisma alin. (2) al art. 179, din declarațiile inculpatului, părții vătămate, probelor administrate în cadrul urmăririi penale au existat amenințări și violență. La fel consideră că, organul de urmărire penală, recunoscând-o pe XXXXX ca parte vătămată nu a considerat necesar să înainteze o acțiune civilă în cadrul cauzei penale privind repararea prejudiciului material și moral cauzat în urma acțiunilor inculpatului.

Apelanta a indicat, că Solovei Victor, cu bună știință i-a provocat suferințe psihice, răni fizice stresuri, neliniște sufletească, la vârsta ei înaintată i-a creat sentimente de neputință, nedreptate și umilință, stare de frică și incertitudine de lungă durată, perturbarea vieții și diminuarea reputației. Suferințele psihice și fizice cauzate prin acțiunile infractorului i-au fost atentate valorile nepatrimoniale ce aparțin persoanei din momentul nașterii și la bunurile dobândite prin lege, ca viața,

sănătatea, demnitatea, reputația, inviolabilitatea vieții personale, secretul de familie și personale.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți din 22 ianuarie 2020, au fost admise apelurile procurorului și a avocatului Claudia Iațco în interesele părții vătămate, cu casarea parțială a sentinței și pronunță o nouă hotărâre în latura pedepsei, prin care s-a exclus prevederile art. 90 Cod penal față de inculpatul recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 179 alin.(1) și 172 alin.(1) Cod penal și s-a stabilit termenul de executare a pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani și 2 luni în penitenciar de tip semiînchis.

S-a încasat din contul inculpatului în contul părții vătămate XXXXX prejudiciul moral în sumă de 20,000 lei, în rest acțiunea civilă s-a respins ca fiind nefondată.

În rest sentința a fost menținută fără modificări.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, prezenta cauză a fost judecată de către instanța de fond în temeiul art. 364¹ Cod de procedură penală, adică în baza probelor administrate la faza urmăririi penale, acceptate de către inculpat în corespundere cu alin. (3) a normei vizate prin cererea depusă până la începerea cercetării judecătorești, potrivit căreia el a recunoscut în totalitate fapta indicată în rechizitoriu.

Atât la faza urmăririi penale, cât în instanța de fond și cea de apel inculpatul a recunoscut fapta săvârșită, depunând sub jurământ declarații consecvente referitor la cele comise, acestea coroborând întru tot cu restul probelor administrate pe caz.

Necitând la faptul, că instanța de fond corect a calificat acțiunile inculpatului, sentința în cauză, în opinia instanței de apel urma a fi casată, deoarece pedeapsa aplicată inculpatului nu corespundea criteriilor generale de individualizare a pedepsei.

Instanța de apel a conchis, că instanța de fond la stabilirea pedepsei în privința inculpatului nu a acordat deplină eficiență principiilor generale de aplicare a pedepsei consfințite în art. 61 Cod penal, precum și criteriilor generale de individualizare a pedepsei prevăzute de art. 75 Cod penal.

Instanța de apel nu a susținut soluția primei instanțe privind aplicarea art. 90 Cod penal. Procurorul corect a menționat în conținutul apelului despre aprecierea incorectă a circumstanțelor de către prima instanță, care nu a ținut cont de gradul prejudiciabil al infracțiunilor incriminate.

Instanța de apel a reiterat, că potrivit art. 16 alin. (3) din Codul penal, infracțiunea comisă de către inculpatul s-a considerat drept mai puțin gravă, făcând parte din infracțiunile privind viața sexuală, care prezintă un pericol social sporit în Republica Moldova, deoarece reprezintă încălcarea drepturilor și garanțiilor fundamentale prevăzute de Constituția Republicii Moldova.

Astfel, instanța de fond la stabilirea felului și măsurii de pedeapsă nu a luat în considerație faptul că, pedeapsa constituie nu numai un supliciu pentru infracțiunea săvârșită de către inculpat, ci are drept scop corectarea și reeducarea acestuia în spiritul executării stricte a legii, prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea lui Solovei Victor, cât și a altor persoane.

Reieșind din cele expuse, instanța de apel a considerat necesar a admite apelul procurorului, de a casa sentința în latura penală cu înlăturarea prevederilor art. 90 Cod penal, dispunând executarea reală a pedepsei închisorii pe un termen de 1 an.

Cu referire la termenul de atac a apelului depus de către avocatul părții vătămate, instanța de apel a indicat faptul că potrivit recipisei anexată la materialele dosarului (f.d.142), partea vătămată XXXXX a primit sentința la data de 04.11.2019 iar apelul în interesele părții vătămate a fost depus la data de 11.11.2019. Astfel apelul a fost depus în termenul prevăzut de lege.

Referitor la solicitarea avocatului părții vătămate privind încasarea din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate XXXXX a prejudiciului material și moral, instanța a indicat că în cadrul examinării cauzei în instanța de fond nu a fost înaintată acțiune civilă privind repararea daunei materiale și morale cauzată în urma acțiunilor infracționale ale inculpatului. Astfel instanța de fond în urma examinării cauzei nu a dispus încasarea prejudiciului material și moral.

Instanța de apel a respins ca neîntemeiată solicitarea avocatului referitor la încasarea prejudiciului material deoarece nu au fost prezentate careva probe în confirmarea cerinței date.

În ce privește cuantumul despăgubirilor cu caracter moral, la stabilirea lui instanța a ținut cont de caracterul și gravitatea suferințelor psihice cauzate persoanei vătămate, precum și a celor fizice, fiind nevoită să înfrunte dureri ca rezultat al suferințelor primite. La fel s-a ținut cont și de gradul de vinovăție al inculpatului și comportamentul manifestat de el ulterior faptelor comise. Nu în ultimul rând s-a ținut cont și de măsura în care această compensație poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

La fel, instanța de apel a reținut, că prin noțiunea de prejudiciu moral se înțelege suferințele psihice sau fizice cauzate prin acțiuni sau omisiuni care atentează la valorile nepatrimoniale ce aparțin persoanei din momentul nașterii sau la bunurile dobândite prin lege (viața, sănătatea, demnitatea și reputația profesională, inviolabilitatea vieții personale, secretul de familie și personal), prin fapte ce atentează la drepturile personale nepatrimoniale (dreptul de a folosi propriul nume, dreptul de autor etc).

Reieșind din conținutul art. 1398, 1422- 1423 Cod civil, art. 219- 220 Cod de procedură penală, instanța de apel a ajuns la concluzia, că anume suma de 20,000 lei

poate aduce o satisfacție echitabilă lui XXXXX și este una echitabilă circumstanțelor în raport cu comportamentul inculpatului cât și a părții vătămate.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, avocatul Movilă Corina în interesele inculpatului a atacat-o cu recurs ordinar, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6 Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei în partea stabilirii pedepsei inculpatului cu menținerea sentinței primei instanțe.

În motivare recurenta a indicat că, concluzia instanței cu privire la faptul că „*deși inculpatul a recunoscut faptele incriminate, totuși nu a conștientizat până la capăt urmăriri prejudiciale ale faptelor comise*” sunt neîntemeiate și nejustificate. Instanța nu a apreciat dacă scopul poate fi atins și fără executarea pedepsei cu închisoare.

Pedeapsa e echitabilă atunci când impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor sale, proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale. Mai mult, pedeapsa este echitabilă și atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni. Practica judiciară a demonstrat că o pedeapsă mai aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit.

La individualizarea pedepsei instanța nu a luat în considerație circumstanțele de fapt și de drept a cauzei penale analizate în cumul, de caracterul infracțional al faptei comise, de gravitatea comiterii infracțiunii. Mai mult ca atât, jurisprudența CEDO îi încurajează pe procurori și pe judecători să folosească cât mai posibil alternativele de detenție având scopul de a rezolva problema creșterii numărului deținuților în închisori.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursului avocatului, menționând că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat și lipsit de temeiuri legale.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat, din următoarele considerente.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care se constată că este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent.

Colegiul reține că în susținerea recursului avocatul a invocat prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, care prevăd că hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția. Instanța de recurs menționează însă că, prevederile la care se referă autorul recursului nu sunt aplicabile din punctul de vedere al prezenței erorilor de drept, care ar servi ca temei de implicare a instanței în sensul casării deciziei instanței de apel.

Colegiul reține că, recurenta, deși este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de judecată, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, critică decizia contestată doar în partea ce ține de pedeapsa stabilită inculpatului, considerând-o prea aspră, solicitând în acest sens, menținerea sentinței instanței de fond.

Privitor la pedeapsa stabilită inculpatului de către instanța de apel, Colegiul consideră că instanța de apel și-a motivat just soluția adoptată în acest sens, acordând deplină eficiență prevederilor art. 7, 61, 75, Cod penal și art. 364¹ Cod de procedură penală, la soluționarea chestiunii cu privire la individualizarea pedepsei, stabilite conform sancțiunii articolului incriminat, iar în sprijinul statuării respective relevă următoarele.

Așa cum se reține din doctrina penală, în cazul săvârșirii unei infracțiuni instanța de judecată este singura în măsură să înlăturească nemijlocit acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a comis acea infracțiune, având deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective, ținând seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei.

Chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv, de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, având ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de sancțiunea articolului din Codul penal, în baza căruia a fost condamnat inculpatul.

De asemenea, se reține că la individualizarea pedepsei trebuie avut în vedere principalul criteriu - gradul de pericol social al faptei săvârșite, care se măsoară după cuantumul pedepsei prevăzute de textul incriminator, urmând ca celelalte două criterii alăturate și distincte - persoana infractorului și împrejurările care atenuază sau agravează răspunderea penală, să fie avute în vedere după ce instanța și-a format opinia cu privire la gradul de pericol social concret al activității infracționale săvârșite.

La stabilirea categoriei și mărimii pedepsei, instanța de apel a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază sau agravează răspunderea, de influența

pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale acestuia.

Instanța de recurs reține că solicitarea avocatului privind menținerea sentinței prin care în privința lui Solovei Victor au fost aplicate prevederile art. 90 Cod penal, solicitare care de fapt nici nu a fost motivată de către recurentă, este neîntemeiată, or doar faptul că ultima nu este de acord cu pedeapsa stabilită de către instanța de apel, considerând-o prea aspră, nu poate servi ca circumstanță pentru aplicarea în privința inculpatului a unei pedepse neprivative de libertate.

Subsidiar, Colegiul penal relevă că, textul art. 90 alin. (1) Cod penal prin sintagma „*poate*”, oferă posibilitatea și nu obligația instanței de judecată de a aplica prevederile acestei norme. Acest fapt rezultă și din prevederile legale, care stipulează că: „*Dacă... instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei...indicând numaidecât în hotărâre motivele...*”.

Astfel, din examinarea condițiilor în care poate fi acordată suspendarea executării pedepsei, rezultă că aceasta nu este un drept al inculpatului, ci o facilitate, pe care instanța de judecată este liberă să aprecieze dacă este sau nu cazul să o acorde.

Reieșind din cele expuse, Colegiul concluzionează că instanța de apel a pronunțat o decizie întemeiată și motivată prin stabilirea în privința inculpatului a unei pedepse privative de libertate, pedeapsă care răspunde scopului de corectare și reeducare a inculpatului prevăzut de art. 61 Cod penal, care va duce la formarea unei atitudini pozitive a acestuia față de ordinea de drept, regulile de conviețuire socială și principiile morale, iar argumentul invocat de recurent privind aplicarea pedepsei non privative de libertate, urmând a fi declarat ca neîntemeiat.

În viziunea instanței de recurs concluziile expuse pe larg de către instanța de apel în decizia sa, sunt juste iar criticile recurente nu constituie temeiuri de a răsturna situația în prezenta cauză, ce ar necesita intervenția instanței ierarhic superioare, în sensul casării hotărârii judecătorești adoptate de instanța de apel. Reținând prevederile sus menționate, Colegiul penal conchide că nu există temei legal pentru admiterea recursului ordinar declarat și potrivit legii decide inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat.

9. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1) și alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Movilă Corina, în numele inculpatului Solovei Victor, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de

Apel Bălți din 22 ianuarie 2020, în cauza penală a lui *Solovei Victor* XXXXX, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, publicată la 29 mai 2020.

Președinte:

Iurie Diaconu

Judecători:

Liliana Catan

Ion Guzun